

A tanúk beszélnek ^[1]

Források a csehszlovákiai magyarok kitelepítéséről

„Hogy miért mentünk át, és miért lőttünk át szlovák területre, azzal indoklom, hogy mint demokratikus magyar rendőrök nem bírtuk elviselni, hogy úgy bánjanak a szlovákok magyar testvéreinkkel, mint ahogy azt szemünk láttára tették, mert azt a legnagyobb embertelenségnek tartom, a demokráciával össze nem egyeztethető az, hogy emberek ezreit 20-22 fokban hidegben szétszórják, szétszakítsák családjaiktól csak azért, hogy azokat deportálják, vagy menekülésre kényszerítsék, csak azért, mert magyarok.”

Bevezetés

Hosszan lehetne sorolni azokat a könyv- és cikkcímeteket, amik a csehszlovákiai magyarok második világháború utáni diszkriminálásával, kitelepítésével és elűzésével foglalkoznak. A történészek elemzik, feldolgozzák a forrásokat; az írók a saját eszközeikkel ábrázolnak sorsokat. Évtizedekkel később visszaemlékezések formájában olykor maguk a főszereplők, az eseményeket átélt emberek is megszólalnak.

Elolvassza az itt közölt dokumentumokat, olyan képet kapunk a csehszlovákiai magyarok kitelepítéséről, amit egy tankönyv, vagy szakcikk nem tud visszaadni. Az ok egyszerű: ezek a források az életet tükrözik. Segítségükkel nem csupán a kitelepítés, a deportálás folyamata rekonstruálható, hanem a légköre, a kétségbeesés, reménytelenség érzése. A források egyúttal visszatükrözik a határ túlóldalán rekedt vagy átmenekülő magyarság hétköznapjait is.

A magyar hatóságok pontosan érezték azt a helyzetet, amit a „győztes” szomszédos ország kikényszerített magának, tenni azonban keveset tehettek. Küldték jelentéseiket a felső vezetésnek, mint ahogy azt tette *Lénárt Ferenc* ezredes is 1946. november 25-én: „A menekülőkre a csehszlovák katonaság tüzelt, sok esetben még akkor is, mikor magyar területre értek. Így Singler Ferenc gutori lakost, menekülése közben csehszlovák katonák elfogták, és bár karját feltartotta, a helyszínen agyonlőtték. A magyar lakosság jelentős része a dunai szigeteken bujkál, hogy Magyarországra átszökjön. A november 21-én kelt jelentés szerint november 20-án Somorja községet is körülfogták. A körülfogt községből az esti órákban női sikoltásokat lehetett hallani. A magyarok elhurcolása példátlan kegyetlenséggel történik, az ellenkezőket összeverve, dróttal megkötözve kísérik a szállító eszközökhöz. A kiürítések során az eddigi hírek szerint a határ közelében fekvő községekben 8 személy a csehszlovák katonai szervek fegyverhasználatát következtében életét veszítette.”

A fentebb leírtak arra utalnak, hogy a magyar határőrség kezében alig volt eszköz, amivel meg tudták volna fékezni a határon ezeket a túlkapásokat. S ez a kijelentés a szó szoros értelmében értendő, hiszen szinte egyik egység sem kapott „határmegerősítés céljából erősítést[...], s állig felfegyverezett csehszlovák legális és illegális erőkkel kellene - általuk kiprovokált határincidens esetén - szembeszállni. Hatóságom részére puskánként 20 töltényt áll csupán rendelkezésre, a tisztek nagyobb részének még pisztolya sincs. Két pisztoly van mindössze, de abba megfelelő számú - 7.65-ös - töltények hiányoznak.” - írja a bányász kapitányság vezetője.

Ugyancsak ő írja, hogy: „Az eszeveszett cseh deportálási téboly gátat nem ismer, nem számít előtte párt, vallás, érdem, vagy szimpátia. Jánosiból *Bojtos Géza* volt partizánvezért, ki 1944 telén zászlóalját az előretörő orosz csapatokhoz vitte át, is *elvittek* családjával.”

[Képgaléria megtekintése](#) ^[2]

A magyar lakosság néhány helyen nem tudván elviselni az üldöztetéseket és a megaláztatásokat, s megpróbált ellenállni: „az agyonhajszolt, üldözött, s végig keserített magyarság helyenként *szabotázs cselekményeket* hajtott végre a deportálási módszerek eszközei ellen. Így Várgede és Gömörvid között két ízben meglázították a síneket az arra haladó üres teherszerelvények kisiklottak. Meg nem erősített hírek szerint a tajti csendőrlaktanyában ismeretlen egyén *kézigránátot* vágott be, több sebesülés történt.” „Bussán a kitelepítő csendőrök ellen Palik József [1947. január] 27-én kb. 1/2 10 óra körül tettleg lépett fel. Dulakodás során két szlovák csendőrt agyonütött. A szlovák katonák a helyszínen agyonlőtték. 27-én éjjel a lövöldözések zaja többször áthallatszott Nógrádszakálba.”

A deportálás hírére többször szinte egész falvak keltek útra, s menekültek át Magyarországra. Az egyik jelentés szerint három falu lakosságát Törincsen keresztül szállították a [popup title="Iosonci gyűjtőtáborba." format="Default click" activate="click" close text="Zólyomba[n] van egy nagy gyűjtőtábor, ahol szintizsta magyarok vannak, akik szintén deportálva vannak. A létszám kb. 430 fő. (ezek mind férfiak 15-70 évig) A lágerből azután katonai kísérettel különböző munkákra vittek ki bennünket, balkarunkon sárga színű karszalaggal, a szalag közepébe egy nagy fekete M betű volt. A táborba és munka közben szidalmaztak bennünket, sőt akik idősebbek voltak és lassabban dolgoztak, meg is rugdosták őket.” Erről Bábeczki István számolt be 1946. évi december 12-én komáromi kihallgatásakor, miután „tovább hurcolásuk közben” megszöktek őrzőiktől, és átmenekültek Magyarországra.] A falu lakossága - mint azt a Karancskeszin állomásozó 9. honvéd határhadász-század jelentése írja - „látva az eseményeket, tömegesen özönlik át a határon. Ingóságait hozzák magukkal. A szerzett hírek, a látott események olyan hatással vannak a törincsi magyar lakosságra, hogy átözlönésüknek megakadályozására rábírní őket nem lehet. Olyan kijelentéseket tettek, hogy akadályoztatásuk esetén a szlovák határőrszeti szerveknek fegyveresen állnak ellen. László Pál átjövetelekor egy orosz mintájú puskát, benne 6 db töltényt adott át a 9/4 [határ]v[adász] őrs parancsnokának. Valamennyi menekülő baltával és csákányokkal van felfegyverezve. Az átmenekülők számát nagy számuk miatt pillanatnyilag pontosan megállapítani nem lehet. A Törincsen szolgálatot teljesítő szlovák fináncok a vagyonmentést nem akadályozzák meg, sőt elősegítik. Így vált lehetővé, hogy a menekülők állatokat, kocsikat és mezőgazdasági gépeket is magukkal hoznak.”

Nem mindenütt volt ilyen segítőkész a szlovákiai katonaság és csendőrség, hanem a menekülőket „kihasználja oly értelemben, hogy a menekülők kevés ingóságait nagy összegekért engedik át a határon. Az átmenekülők kihallgatásakor egyöntetűen vallják, hogy egy 40-50 kg csomagért a szlovák csendőrök és fináncok, valamint katonaság 1000-3000 cseh koronát is elkérnek.”

A tudósítások arról is említést tesznek, hogy a kifosztott, tönkretett, ráadásul elhurcolt emberek közül, sokan öngyilkosok lettek. Nem lehetett tudni, mi lesz a sorsuk, hiszen a gyűjtőhelyeken szétválogatták őket, „és embertelen módon a családfőt, asszonyt s gyermeket külön veszik.”

A félelem egyes helyeken olyan erős volt, amint arra a 6. határhadász zászlóalj parancsnokságának jelentése is utal, hogy Jéne községből majdnem egész falu áttelepült, mert a falu „egész lakossága [1947] február 11-ére népbíróság elé lett idézve. A megidézettek között szerepelnek olyanok is, akik már két évvel ezelőtt meghaltak, vagy már évek óta nem laknak szlovák területen. Ilyen idézést Jénében csak 5 család nem kapott. Jénéből menekültek cigányok is. Látva azonban azt, hogy megélhetésükért itt is dolgozni kell, visszaszöktek. A visszaszökött cigányokat a szlovákok megverték.”

A miskolci honvéd határhadász zászlóalj parancsnokság szlovákiai helyzetjelentése szerint „a szlovákok, illetve cseh hatóságok már nem csak magyar családokat

hurcolnak el, hanem oly szlovák egyéneket is, akik az 1938-as visszacsatolás után nem menekültek el cseh-szlovák területre. Pl. erre a velkenyei volt szlovák főparancsnok helyettes családja."

A csehszlovákiai hatóságok a már Magyarországon lakókkal sem bántak kesztyűs kézzel, ha azok visszatértek ügyeiket intézni. Ifj. Árpá József színész 1946. augusztusban visszatért a nővérehez, hogy ingóságait áthozza, de a pozsonyi állomáson elfogták. „Bántalmazásom szeptember hó 14-én kezdődött, és szeptember hó 29-én nyert befejezést. Mégpedig azon oknál fogva, hogy egészségi állapotom a súlyos bántalmazások következtében annyira leromlott, hogy kórházi ápolásra lett szükségem. [...] Amint beléptem, azzal fogadott a kihallgatást vezető [...] »Látja milyen sötét van itt és nincs itt senki, ha agyonütjük magát akkor se tudja meg senki.« Ezen figyelmeztetések után magyar spionnak neveztek és nekem álltak hátulról elkezdtek ütlegetni."

E rövid szinte önkényesen kiragadott részletek jelzik azt a megdöbbentő helyzetet, amibe a felvidéki magyarság jutott, csak azért, mert magyarok voltak. Még akkor is mellbe vágunk, ha csak száraz jelentéseket olvasunk, mert készítői érzékeltetik együttérzésüket, de nemegyszer a tehetetlenségét is. A legtöbb, amit tehettek csak annyi volt, hogy a menekülteket igyekeztek ellátni ennalóval, szállással...

Az iratok válogatásakor törekedtünk arra, hogy különböző helyszíneken, más-más időpontban keletkezett dokumentumokat közöljünk, hogy az olvasó a lehetőségekhez képest árnyalt képet kapjon az eseményekről.

A csehszlovákiai magyarok, akik az 1944 végétől kezdődő jogfosztások, üldözések és deportálások elől Magyarországon kerestek menedéket - és nem a lakosságcsere-egyezmény alapján, hivatalosan lépték át a határt -, magyar területen elsőként valamely határőrizeti szervvel kerültek kapcsolatba: a Honvéd Határőrség határavadász egységeivel, illetőleg a Belügyminisztérium felügyelete alatt működött Magyar Államrendőrség Határrendészeti Főkapitányságával.

A Magyar Országos Levéltár (MOL) XIX-B-10 törzsszámú, a Határőrség Országos Parancsnokság iratanyagában található források több csoportba sorolhatók, s a közlésnél is lényegében ezt követtük:

1. Belső feljegyzések, emlékeztetők, kivonatok. Ezek a hivatalos jelentések egyes elemeit, vagy a tervezett intézkedéseket tartalmazzák.
2. A felettes szervek tájékoztatására szolgáló bizalmas jelentések. Céljuk a határmenti eseményekről szóló tájékoztatás, a bizalmasok, felderítők jelentései, és/vagy a menekültek kihallgatása során megszerzett információk alapján.
3. Kézírt és gépelte, szerkesztett jegyzőkönyvek, ill. a honvéd határavadász őrsőkön, vagy a századparancsnokságokon keletkezett, szó szerinti kihallgatási jegyzőkönyvek.
4. Az ügyiratokhoz szerelt, a menekültektől szerzett iratanyag: csehszlovák hatóságok által kiállított igazolványok, egyéb nyomtatványok, felhívások, hirdetések.

A forrásoknak azt a részét, amely nem átütőpapírral készült, s ezért jól olvasható, szkennelve is közöljük. Ezzel is meg kívánjuk erősíteni az akkor történtek hitelességét.

Források

1. Levéltervezet a külügyminiszter részére a felvidéki magyarok elleni csehszlovák intézkedésekről, 1946. november 25. (MOL XIX-B-10-IV/12-578.523/1946, 1. d.)

2. Jelentések

- a) A bánrévei határrendészeti kapitányság jelentései a gömőri részekben lakó magyarok deportálásáról. 1946. december 12. (MOL XIX-B-10-1947-IV/12-532. folyószám, 580.787/1947, 8. doboz; MOL XIX-B-10-1947-IV/12-532. folyószám, 580.638/1947, 8. doboz)
- b) A sátorlajuhelyi határrendészeti kapitányság jelentése a szlovákiai magyarság deportálásáról. 1947. január 25. (MOL XIX-B-10-1947-IV/12-532. folyószám, 281.770/1947, 8. doboz)
- c) A karancseszki honvéd határavadász zászlóalj parancsnokság jelentése a szlovák deportálásokról. 1947. január 29. (MOL XIX-B-10-1947-IV/12-101. folyószám, 4. doboz)
- d) A salgótarjáni honvéd határavadász zászlóalj jelentése a szlovákiai deportálásokról. 1947. február 1. (MOL XIX-B-10-1947-IV/12-402. folyószám, 11.001/eln., 6. doboz)
- e) A miskolci honvéd határavadász zászlóalj parancsnokság szlovákiai helyzetjelentése. 1947. február 3. (MOL XIX-B-10-1947-IV/12-378. folyószám, 5. doboz)
- f) A Magyar Államrendőrség Vidéki Főkapitányságának jelentése a csehszlovákiai deportálásokról. 1947. február 4. (MOL XIX-B-10-1947-IV/12-532. folyószám, 282.730/1947, 8. doboz)
- g) A mosonmagyaróvári határavadász zászlóalj parancsnokság jelentése a szlovákiai kitelepítésekről. 1947. február 8. (MOL XIX-B-10-1947-IV/12-402. folyószám, 11.178/eln.; 6. doboz)
- h) A bánrévei határrendészeti kapitányság február havi helyzetjelentése. 1947. február 24. (MOL XIX-B-10-1947-IV/12-551. folyószám, 8. doboz)

3. Jegyzőkönyvek

- a) Kihallgatási jegyzőkönyv ifj. Árpá József szlovákiai bántalmazásáról. 1946. november 29. (MOL XIX-B-10-IV/12-7674/1946, 1. doboz)
- b) Jegyzőkönyv Vigh István, Horváth László és Végh Gyula meneküléséről. 1946. december 9. (MOL XIX-B-10-7674/1946, 1. doboz)
- c) Jegyzőkönyv Bábeczki István meneküléséről. 1946. december 12. (MOL XIX-B-10-IV/12-397. folyószám, 6. doboz;)
- d) Jegyzőkönyv Tóth László áttelepüléséről. 1946. december 28. (MOL XIX-B-10-1947-IV/12-98. folyószám, 4. doboz)
- e) Jegyzőkönyv Hölgye László meneküléséről. 1946. december 29. (MOL XIX-B-10-1947-IV/12-356. folyószám, 5. doboz;)
- f) Jegyzőkönyv Valkó Boldizsár meneküléséről. 1946. december 30. (MOL XIX-B-10-1947-IV/12-97. folyószám, 4. doboz)
- g) Jegyzőkönyv Jancsi László próbarendőr határátlépéséről és jogsírtalenyelvezéséről. 1947. január 25. (MOL XIX-B-10-1947-IV/12-105. folyószám, 4. doboz)

4. Hatósági nyomtatványok csehszlovákiai magyarok részére

- a) A csehszlovák-magyar lakosságcsere egyezmény értelmében áttelepítésre kötelezett személy igazolványa (MOL XIX-B-10-1947-408. folyószám, 6. doboz)
- b) Hirdetmény a csehszlovákiai magyarok kötelező munkaszolgálatáról (MOL XIX-B-10-1947-IV/12-402. folyószám, 6. doboz)

Csak fotómásolatban közöljük

- c) A közmunkára beosztott személyek számára kiállított véghatározat szlovák és magyar nyelven (MOL XIX-B-10-1947-408. folyószám, 6. doboz)
- d) A kitelepítéshez készített útmutató (MOL XIX-B-10-1947-408. folyószám, 6. doboz)

Levéltervezet a külügyminiszter részére a felvidéki magyarok elleni csehszlovák intézkedésekről 1946. november 25.

Pro domo:

A csehszlovák hatóságok által foganatosított magyarellenes intézkedésekről a határrendészeti kapitányságok jelentései alapján tájékoztatjuk a külügyminisztériumot.

Külügyminiszter Úrnak,

Budapest.

A csehszlovákiai hatóságok részéről az ott élő magyarság ellen irányuló intézkedésekről a határrendészeti kapitányságoktól beérkezett jelentések alapján következőkben tájékoztatom Miniszter Urat:
Folyó hó 14-én fordultak elő első ízben olyan jelenségek, melyek arra engednek következtetni, hogy a magyar határ mentén csehszlovák területen élő magyarsággal szemben a csehszlovák hatóságok drasztikus intézkedéseket kívánnak foganatosítani. Az esztergomi h[atár]r[endészeti]

kapitányság folyó évi november 16-án kelt jelentése szerint a kisebb határszéli forgalomban közlekedőket csak Párkány területére bocsájtották be, a szomszédos községekbe - Muzsla, Ebed, Köbölkút, - igyekvőket a határról visszautasították. Az ott elterjedt hírek szerint ez azért történt, mert az ott élő magyarságot a legrövidebb időn belül erőszakkal a Szudéta vidékre fogják telepíteni.

Két nappal később folyó hó 18-án szemtanuk jelentése alapján ugyancsak az esztergomi határrendészeti kapitányság arról tett jelentést, hogy Muzsla községet 100 főnyi katonaság és 50 főnyi csendőrség vette körül és folyó hó 16-án dobszó útján a községben kihirdették, hogy a község belső területét senki sem hagyhatja el.

A szobi hr. kapitányság ugyanerről tett november 16-án távbeszélő útján jelentést. Ugyanez napon a szobi hr. kapitányság távbeszélőn jelentette, hogy beérkezett hírek szerint a körülzárt községekben élő magyarok közül igen sokan öngyilkosságot követtek el, és hogy a beérkezett adatok szerint a lakosság és a végrehajtó közegek között előreláthatólag fegyveres összetűzések is sor fog kerülni. November hó 17-én a szobi határrendészeti kapitányság jelentése szerint Köbölkút, Muzsla és Sárkányfalva községekben megkezdtek az ott élő magyarok elhurcolását is. Ezt Pozsonyból érkezett partizánok és csendőrök hajják végre a helyben szolgálatot teljesítő közbiztonsági közegek bevonása nélkül. A szobi határrendészeti kapitányság november hó 21-én kelt jelentése szerint az említett községek teljes katonai megszállás alatt állnak, a magyar lakosság elhurcolása november 19-én kezdődött meg, amikor a már amúgy is megriadt lakosságot az utcán keletkezett lövöldözéssel még inkább megrettentették, majd a sötétség beállta után autóbá kényszerítették, és úgy hurcolták ki a vasútállomáson várakozó vasúti szerelvényekre. Az elhurcolást végrehajtó hatósági közegek a legkisebb vonakodás esetén a legdurvább testi erőszakot alkalmazzák. Ugyanezen jelentés szerint Párkány és Udvard községekbe is erős karhatalom érkezett, amiből arra kell következtetni, hogy az elhurcolásokat ott is megkezdik.

November hó 19-én a rajkai rendőrség távbeszélőn jelentette, hogy a szürkület beállta után a Dunán keresztül 150-200 magyar személy szökött át csónakon magyar területre az elhurcolás elől menekülve. A menekültek számának növekedésével kell számolni.

Az oroszvári határrendészeti kapitányság november 20-án kelt jelentése szerint a Csallóközből átmekült magyarok előadása szerint Gutor és több határ mentén lévő községekben az ott élő magyarok részére írásbeli meghagyásokat kézbesítettek ki, mely őket családjukkal együtt elköltözésre kényszerítette. Ezt követően csehszlovák katonaság zárta körül Szemet és Gutor községeket, és ittas katonák házról házra járva hurcolták el az ott élő magyarságot korra, nemre való tekintet nélkül. A lakosság egy része erdőbe menekült, hogy a Dunán át magyar területre érjen. A menekülőkre a csehszlovák katonaság tüzelt, sok esetben még akkor is, mikor magyar területre értek. Így Singler Ferenc gutori lakost, menekülése közben csehszlovák katonák elfogták, és bár karját feltartotta, a helyszínen agyonlőtték. A magyar lakosság jelentős része a dunai szigeteken bujkál, hogy Magyarországra átszökjön. A november 21-én kelt jelentés szerint november 20-án Somorja községet is körülzárták. A körülzárt községből az esti órákban női sikoltásokat lehetett hallani. A magyarok elhurcolása példátlan kegyetlenséggel történik, az ellenkezőt összevessze, dróttal megkötözve kísérik a szállító eszközökhöz. A kiűritések során az eddigi hírek szerint a határ közelében fekvő községekben 8 személy a csehszlovák katonai szervek fegyverhasználatát következtében életét veszítette.

Budapest, 1946. november 25.

A miniszter rendeletéből:
/Lénárt Imre/ rendőrezredes
XI. 25.

Jelzet: MOL XIX-B-10-IV/12-578.523/1946, 1. d.

Magyar határőrizeti szervek jelentései a szlovákiai magyarok helyzetéről

a.

A bánrévei határrendészeti kapitányság jelentései a gömöri részeken lakó magyarok deportálásáról 1946. december 12.

A Magyar Államrendőrség bánrévei határrendészeti kapitánysága

BIZALMAS!

Szám: 33/6-1946. Biz.

Tárgy: Magyarok deportálása a megszállt gömöri részeken

Rand. száma: 579.834/1946. IV-1. d. B. M.

Melléklet: 3 drb.

A Magyar Belügyminisztérium Határrendészeti Osztály Vezetőjének!

BUDAPEST

Jelentem, hogy a deportálási tevékenység *Bánréve határközség közvetlen közelébe érkezett*, s így nagyobb események kipattanása bármelyik pillanatban várhatók. Kapitányságom részére szigorú készültséget rendeltem el, s ugyancsak a helybeli 2/6. Honvéd határhadász század is készültségben van. Nagy baj azonban, hogy sem a határhadász század, sem hatóságom többszöri felterjesztés dacára határmegerősítés céljából *erősítést nem kapott*, s állig felfegyverezett csehszlovák legális és illegális erőkkel kellene - általuk kiprovokált határincidens esetén - szembeszállni. Hatóságom részére puszkánként 20 tölteny áll csupán rendelkezésre, a tisztok nagyobb részének még pisztolya sincs. Két pisztoly van mindössze, de abba megfelelő számú - 7.65-ös - töltenyek hiányoznak. Karhatalmi segítség iránt a miskolci főkapitányságot is megkerestem, onnan sem nyertem idáig választ. Egyedül csak a putnoki és ózdi járási kapitányság gyér (s lőszerhiánnyal küzdő) segítségére támaszkodhatunk. Az Aggtelektől Domaházáig terjedő 70 kilométeres hosszú határsávon magyar részről kb. 380-400 ember állhat fel. *Kérek ezért sürgős megerősítést*, főleg anyagban (géppisztoly, puskatöltény, pisztoly, 7.65-ös pisztolytöltény).

A megszállt gömöri részeken *Pálfalvi, Jánosi, Serka, Feled, Várgede és Sajószentkirály* községeket körülzárták, s a lakosság deportálását megkezdtek. Ugyanez az eset *Rimaszécsnél* is. Szórványosan újabb menekültek érkeztek. Legújabb hír szerint *Csiz, Gortvakisfalud és Kerekgede* községek egyidejű körülzárásával a deportálási tevékenységre ott is minden előkészület megtörtént. Az eszeveszett cseh deportálási téboly gátat nem ismer, nem számít előtte párt, vallás, érdem, vagy szimpátia. Jánosiból *Bojtos Géza* volt partizánvezért, ki 1944 telén zászlóalját az előretörő orosz csapatokhoz vitte át, *is elvitték* családjával. Pelsőcristől 26, Rozsnyóról 88 magyar családot jegyeztek elő deportálásra. Pozsonyból azon hír érkezett, hogy a Gömörből deportáltak első transzportja odaérkezett, *ott külön választották a férfiakat, külön a nőket és külön a gyermekeket, s így továbbították őket*.

Említésre méltó hír az is, hogy az agyonhajszolt, üldözött, s vérig keserített magyarság helyenkint *szabotázs cselekményeket* hajt végre a deportálási módszerek eszközei ellen. Így Várgede és Gömörvid között két ízben megláztították a síneket az arra haladó üres teherszerelvények kisiklottak. Meg nem erősített hírek szerint a tajti csendőrlakanyában ismeretlen egyén *kézigránátot* vágott be, több sebesülés történt.

Végül jelentem, hogy tegnap, folyó hó 11-én este 18 óra tájban váratlanul hatóságomhoz érkezett az Áttelepítési Kormánybiztosságtól Dr. Bója Lajos titkár, angol újságírókkal tájékozódva a helyzetről, több menekültet kihallgattak.

Bánréve, 1946. évi december hó 12-én.

A kapitányság vezetője:

Dr. Pallagi Dénes r[endőr] f[ő]h[a]d[na]gy

Jelzet: MOL XIX-B-10-1947-IV/12-532. folyószám, 580.787/1947, 8. doboz

1946. december 16.

A Magyar Államrendőrség bánrévei határrendészeti kapitánysága

BIZALMAS!

Szám: 33/6-1946. biz.

Tárgy: Magyarok deportálása a megszállt gömöri részeken.

Rendelet száma: 579.834/1946. IV-1. d.

Melléklet: 1 drb.

A Magyar Belügyminisztérium Határrendészeti Osztály Vezetőjének,

BUDAPEST

Jelentem, hogy az utolsó 48 órában a deportálási tevékenység újabb területekre terjed ki. A gömörmegyei *Oldalfalva, Gömörfüge, Baraczva, Felsővály és Alsóvály* községek kerültek sorra. Vett értesülések szerint Gömörfügeről 16, Barczáról 16, Felsővály és Alsóvály községekből 32-32. családot hurcoltak el. Úgy észlelhető, hogy lassan sor kerül Gömör megye valamennyi magyar községére. Külső segítség híján a cseh sovinizmus és imperializmus eléri egyik nagy célját: a határsáv magyartalanítását. E száraz, egyszerű jelentések mögött az egyéni emberi tragédiák sorozata bújjik meg. Kiseberek egzisztenciái, hosszú emberélet során keservesen megszerzett ingóságai prédálódnak el. Ezekről felvett jegyzőkönyveket külön 689/5-1946. szám alatt fogom a Belügyminisztérium Határrendészeti Osztályának felterjeszteni. Korompai Pál földműves szemtanú elmondta többek között, hogy Jánosi községet 60 csendőr és 80 katona zárta körül, ő alig tudott a gyűrből kiszökni. Messziről látta aztán, hogy a cseh csendőrök miként hajtották el lovaikat, tehenét, ökrét, miként rabolták ki magtárát, s miként ölték le hízóját, melyet gépkocsira dobtak.

Így kifosztva, tönkretéve s ráadásul elhurcolva, nem csoda, hogy sokan öngyilkosok lettek. Többek közt Fülöp nevű kövecsesi gazdálkodó így járva, öngyilkos lett egész családjával együtt. Feleden holtnak tették ki őket a vagonból.

Az elhurcoltakat Feleden válogatják szét, és embertelen módon a családfőt, asszonyt s gyermeket külön veszik.

Átmenetileg az biztosítja az embereknek a deportálástól való menekülését, ha áttelepülési határozat van kezében. Ezeket egyelőre nem bántják.

A deportálási tevékenységben Tornalja vidékén Oravec András járási főnök egyéni bosszútól fűtve vezető szerepet visz.

A helyzet továbbra is komoly.

Bánréve, 1946. évi december hó 16-án.

A kapitányság vezetője:

Dr. Pallagi Dénes rfhdy.

Jelzet: MOL XIX-B-10-1947-IV/12-532. folyószám, 580.638/1947, 8. doboz

b.

**A sátoraljaújhelyi határrendészeti kapitányság jelentése a szlovákiai magyarság deportálásáról
1947. január 25.**

Magyar Államrendőrség sátoraljaújhelyi határrendészeti kapitánysága

6/biz.-1947. szám

Tárgy: szlovákiai magyarok deportálása

Magyar Belügyminisztérium
IV.1/d. Alosztály,

Budapest
Vigadó utca 2. III.

Jelentem, hogy a kapitánysághoz tartozó határsáv túloldali részéről január 22. óta tömegesen érkeztek menekülők a határszéli magyar falvakba. A magyar oldalon lévő Zemplénagárd, Karos, Pácin, Kisrosvágy, Láca és Ricse községekbe az utóbbi két napon mintegy háromszáz menekült érkezett.

Előadásaikból megállapítottuk, hogy a túloldali határsávban a szlovákok Királyhelmece, Kisrosvágygal szemben fekvő Géres, Kistárkány és Nagytárkány, továbbá Örös és Borsi községekben azokat, akik reszlovakizálásra jelentkeztek, valamint azokat, akiknek birtokuk nem haladja meg az 5 kat. holdat, összegyűjtik, és ismeretlen helyre szállítják el. Az útbaindítás gyakorlatilag úgy történik, hogy egy teherautón két-három csendőr a kiszemelt család háza előtt megáll, egy hivatalos irat alapján felszólítja a lakókat, hogy azonnal szálljanak fel a gépkocsira. Az indulásig legfeljebb két perc áll rendelkezésre, úgyhogy az áttelepítendőnek annyi ideje sem marad, hogy az utazáshoz szükséges holmikat összeszedje.

Az ily módon összeszedetteket Tárkányba szállítják, ahol a vasúti kocsikba való berakodásig egy dohánybevéltő helyiségben tartózkodnak szigorú őrizet alatt

Ugyanakkor a községet is körülzárják, hogy senki se hagyassa el lakóhelyét.

A magyar-csehszlovák határvonalon szlovák részről megerősített őrség áll, 50 m-enkénti felállítással 1 csendőr, 1 katona, 1 pénzügyőr és 1 partizán. Mint bizalmasan értesültünk, erre a megerősítésre azért volt szükség, mert a csendőrségben nem bíztak meg.

Az ügyvel kapcsolatban felvilágosítást kértünk a csehszlovák áttelepítési bizottság sátoraljaújhelyi kiküldöttétől, aki kérésünkre elmondta, hogy jelenleg 500 család kerül a Szudétákba való kitelepítésre a már említett községekből.

A menekülők előadása szerint a közeljövőben kerül sor a kassai magyarság kitelepítésére, mivel - szlovák álláspont szerint - megélhetésük hiányos nyelvtudásuk és termelőeszközök hiánya miatt nincs biztosítva.

Január 24-én a miskolci határvadász zászlóalj utasítására a határt lezárta a honvédség, mivel a szlovák hatóságok betiltották a határon való átutazást. Ugyanakkor a kapitányság tudomására jutott, hogy az általunk kiállított alkalmi útilappal Szlovákiában tartózkodó két utast nem engedték vissza, ezek közül az egyiket, Kázmér Jánosné, [ő]rsz[ő]rm[ester] feleségét már el is szállították Királyhelmece.

A menekültek rendészeti és egyéb szempontokból való felülvizsgálására és ellátására a következő intézkedéseket léptettük életbe.

A helyi önkormányzati hatósággal érintkezésbe léptünk a menekültek szociális gondozásával kapcsolatban. Az említett magyar határmenti községek teljes mértékben felkészültek a menekültek befogadására és ellátására.

Mivel a 221.670/1946. IV. 12. B. M. sz. rendeletben előírt jelentkezésük a kapitányság székhelyén természetesen nehézségekbe ütközik, a fent említett határszéli községbe hat szervezettel kiadatulra és igazolványok kiállítására. Ezek a szervek látják el átruházott hatáskörben a kapitányság rendészeti teendőit is, a panaszokat felveszik és a menekültek szűrését is végzik. A kapitánysággal, a községi elöljárósággal és a rendőrbiztoságokkal állandó összeköttetésben vannak.

Az összegyűjtött adatokat a kapitányság dolgozza fel, és esetenként terjesztjük fel.

Az említett szervek kirendelésében utólagosan kérem a hozzájárulást és részünkre aapidj felszámítását engedélyezni.

Újabb eseményekről a jelentést esetenként, sürgős esetben táviratilag teszem meg.

Sátoraljaújhely, 1947. január 25-én.

Tamás Ferenc r. hdgy.
kapitányság vezetője helyett

Jelzet: MOL XIX-B-10-1947-IV/12-532. folyószám, 281.770/1947, 8. doboz - A forrás fotómásolatát mellékeljük.

c.

**A karancseszi honvéd határvasz zászólalj parancsnokság jelentése a szlovák deportálásokról
1947. január 29.**

Magyar 9. honvéd határvasz-század

4. szám
„D”.-1947.

Szlovák deportálásról
jelentés.

Magyar 3. honvéd határvasz zászólalj „D” tisztjének

Karancseszi, 1947. évi január hó 29-én

Salgótarján

Jelentem, hogy 1947. évi január hó 27-én Bussa, Rárósmulyad és Felsőzellő szlovákiai községeket szlovák partizánok, csendőrök és katonák körülzárták és a deportálást megkezdték.

Bussán 84 család, Rárósmulyadon 43 család kapta meg a deportálásról szóló hivatalos végzést. (Pridelovaci výmer). Felsőzellő községből kevés számú család került deportálásra. Számukat pontosan megállapítani nem tudtam.

A községek körülzárása következtében a deportálás elől csak nagyon kevesen tudtak Magyarországra menekülni. Nógrádszakál községbe Bussáról 12 személy, Rárósmulyadról 9 személy, Felsőzellőről pedig 1 személy tudott eddig átmenekülni. Mindhárom községbe a lakosság elszállítása még folyamatban van.

Megállapítottam, hogy a deportálások folyamán nem tartják be a szlovák kormány által kiadott 88/1945 számú elnöki dekrétumot (a dekrétum másolatát 1./ sz. alatt mellékelem) elhurcolásra kerültek olyan anyák, akiknek 10 éven aluli gyermekük van.

Rárósmulyadról Jekkel Józsefné /szül. Vámos Irén/ 2 hónapos kisgyermekével, Péter Istvánné (szül. Vámos Pirocska) hét éves és egy 8 hónapos gyermekével is az elhurcoltak között van. Jekkel Lászlóné egy 3 hónapos és egy 2 éves kis gyermekét a bizottsági orvossal megvizsgáltatta az elhurcolás előtt. A gyermekek betegek voltak. Ennek ellenére az orvos azt mondta, hogy takarja jó melegen be őket, elszállítható.

Az elhurcoltak között van Budai András 87 éves gazdálkodó is, valamint Schnaiker Endre községi kovács.

A fent említett rendeletben közölteket a felhozott bizonyítékok tanúsága szerint tehát nem tartják be.

A személyek elszállítása nyitott tehergépkocsikon történik. Azokat az ingóságokat, amelyeket a mellékelt útmutatás (2-es számú melléklet) szerint magával vihet, leponyvázott tehergépkocsikon viszik. A bevagonírozás Losonc vasútállomáson történik. Az onnan érkező hírek szerint ingóságait azonban innen már nem viszik velük tovább. A hátrahagyott ingóságokat az elszállításra nem kerülőknél kell hagyniuk, további intézkedésig.

Az elszállítások során a családokat különböző városokba jelölik ki, valamint a családtagokat is.

Vámos Mihály (házúr) rárósmulyadi fűszeres más városba lett szállítva, mint tüdőbeteg apja, leánygyermekét és feleségét szintén más városba szállították

Nagy Ferenc (Csaba), aki félszemére vak, más községbe került, mint nyomorék felesége és László fia, aki fél kezére béna, másik kezére pedig 60%-os háborús rokkant.

Birtokomban jutott Vámos Ilona kitelepítéséről szóló végzés (3. sz. melléklet), amelyen világosan kiténik, hogy habár Alfréd nevű fia 1935-ben született, tehát 16 évnél fiatalabb, - mégis Kralowiczébe telepítették volna. Az elhurcolás elől azonban átmenekült Litkére.

A deportálásra került községekben a lakosság hangulata nagyon elkeseredett. Bussán a kitelepítő csendőrök ellen Palik József 27-én kb. 1/2 10 óra körül tettleg lépett fel. Dulakodás során két szlovák csendőrt agyonütött. A szlovák katonák a helyszínen agyonlőtték. 27-én éjjel a lövöldözések zaja többször áthallatszott Nógrádszakálba.

Felsőzellő községben Bella Gábor, aki a községben a legmódosabb gazda volt és szintén deportálásra került, elhurcolása előtt házát felgyújtotta. Szlovák katonák megbilincselve külön szállították el ismeretlen helyre.

1947. évi január hó 28-án Rárósmulyad községet körülzáró szlovák katonák közül 2, egy az elhurcolás elől elmenekült egyén üldözése közben az Ipolyon keresztül átjött Magyarországra. A határvonal mellett húzóódó országúton tartózkodó magyar polgári személyeket a náluk lévő géppisztolyokkal akarták onnan távozásra kényszeríteni. Az azonnal a helyszínen érkező magyar katonák megérkezésének láttára visszahúzódtak az Ipolyon túlra. Megállapítottam, hogy a 2 szlovák katona ittas állapotban volt.

A fent említett három község elhurcolt lakosságát Törinc községen keresztül szállítják Losoncra. Törinc lakossága, látva az eseményeket, tömegesen önzönlik át a határon. Ingóságait hozzák magukkal. A szerzett hírek, a látott események olyan hatással vannak a törincsi magyar lakosságra, hogy átözönlésüknek megakadályozására rábírní őket nem lehet. Olyan kijelentéseket tettek, hogy akadályoztatásuk esetén a szlovák határőrizeti szerveknek fegyveresen állnak ellen. László Pál átjövetelekor egy orosz mintájú puskát, benne 6 db töltényt adott át a 9/4 h[átar]v[adász] őrs parancsnokának. Valamennyi menekülő baltával és csákányokkal van felfegyverezve. Az átmenekülők számát nagy számuk miatt pillanatnyilag pontosan megállapítani nem lehet. A Törincsen szolgálatot teljesítő szlovák finácok a vagyonmentést nem akadályozzák meg, sőt elősegítik. Így vált lehetővé, hogy a menekülők állatokat, kocsikat és mezőgazdasági gépeket is magukkal hoznak.

A 9. hv. sz[ázad]d p[arancs]ok. f. hó 28-án a kérdéses területen szemlét tartott. Jelentését csatoltan mellékelem.

Jehocek Károly
szd. nyom[ozó] t[í]sz[te]l[es]t[és]

Jelzet: MOL XIX-B-10-1947-IV/12-101. folyószám, 4. doboz - A forrás fotómásolatát mellékeljük.

A dokumentumban említett melléletek nincsenek az ügyirat mellett.

d.

**A salgótarjáni honvéd határvasz zászólalj parancsnokság jelentése a szlovákiai deportálásokról
1947. február 1.**

Szlovákiai deportálásokat
jelent

Honvéd Határőr Parancsnokságnak
(1. b. osztálynak)

Salgótarján, 1947. február hó 1-én

Budapest

Január hó 27-től 31-ig megtartott szemlém alkalmával szerzett túldalali és a deportálásokkal kapcsolatos értesüléseim az alábbiakban jelentem:

7. hv. század sávjában:

Bánréve és Sajópüspöki között az országúton közlekedők egy hiányos öltözetben lévő nőt találtak, akit idegösszeroppanással előbb a közeli bányakórházba, majd Budapestre szállítottak. Későbbiekben elmondotta, hogy a deportálás elől és minden ingóságát visszahagyva, csak az utolsó pillanatban tudott elmenekülni.

Jéne községből majdnem az egész falu áttelepült. A menekülteket az ózdi járási főszolgabírói hivatalhoz irányították, ahol elszállásolásukról gondoskodtak. Jénéből az áttelepülést megelőzően csak december 10-én és Karácsony másnapján volt részleges deportálás. A jénei főnök parancsnokot azért, mert a magyarok átmenekülését elősegítette, a hírek szerint elmozdították állásából. A deportálást végző bizottság több tagja, valamint a bizottsághoz tartozó szlovákok zsidó vallású; így a menekültek egy részének hangulata zsidóellenes.

Harmac, Rimaszécs, Csizfűrdő és Feled községekben a deportálások megtörténtek. A falvak körülzárását a csendőrség és a katonaság végzi. A kitelepítendő kiválasztását pedig a faluban lévő repülő-bizottság végzi, mely orvosi felülvizsgálat alapján történik. A környező falvak deportáltjainak vagonirozása és autóbá rakása Feleden történik. Az elszállítandók a legminimálisabb élelmet vihetik magukkal. Eddig főként a nincsteleneket vitték el, de legutóbb már mindazokat a módosabb gazdákat, - melyek fehér cédulával rendelkeztek -, is elszállították. Kiknek az előbbi rendelkezés értelmében Magyarországra kellett volna települniük. A Magyarországra történő legális telepítés után ugyanis Szlovákiának az ott maradt ingatlanokért és földbirtokokért téríteni kellene, vagy kompenzációs alapon beszámitás alá esne; de jelen esetben a fehér cédulával rendelkező, módosabb magyar gazdák deportálása után földbirtokuk a szlovák állam tulajdonába megy át.

Jéne község egész lakossága február 11.-ére népbíróság elé lett idézve. A megidézettek között szerepelnek olyanok is, akik már két évvel ezelőtt meghaltak, vagy már évek óta nem laknak szlovák területen. Ilyen idézést Jénében csak 5 család nem kapott. Jénéből menekültek cigányok is. Látna azonban azt, hogy megélhetésükért itt is dolgozni kell, visszaszöktek. A visszaszökött cigányokat a szlovákok megverték.

Harmacon 8 családot azért, mert nem akartak elmenni, nagyon megverték a csendőrök és betegen, részben eszméletlen állapotban rakták őket gépkocsira.

Lénártfalváról 240 szekérral jöttek át menekültek, s bár szlovák fiáncokkal találkoztak, azok nem akadályozták meg az átkelést. Az átmenekültek előadása szerint 2-300 cseh koronáért a szlovák fiáncok tovább engedték őket.

Január 27-én Tornaaljáról 180 kijelölt családból 60 családot deportáltak.

Rimaszécson december 10-én - az első kitelepítés alkalmával - 60 család közül 14-et szállítottak szudéta területre. Rimaszécson 28-an, vagy 29-en várják az ismételt deportálást. A rimaszécsi főnökparancsnok Sabek törzsmester. A felesége magyar származású és ő maga is szimpatizál a magyarokkal. Helyettese Riska szemlész. Mindkettőjükről az átmenekült magyarok elismeréssel szólnak. A rimaszécsi főnök őrs legdurvább beosztottja Adam főnök. Ugyanitt a csendőrpáncsnok egy magyar ajkú, volt csendőr törzsmester, aki a legmesszebbmenőkig a szorult helyzetben lévő magyarok segítségére van.

Rimaszécson január 29-ére várták az áttelepítést, amikor az összes korcsmákat bezárták.

Szécson a deportálandó magyarok besúgója Forgony Béla susai lakos. A szlovákoknál kiváltságokat élvez, és a besúgóit a maga javára gyümölcsözteti.

A Darnya-i főnök megengedi, hogy az átmenekülők minden ingóságukat magukkal hozhassák. Az ottani főnökparancsnok, pl. az egyik átmenekültöt utasította, hogy átjövetele után Hangonyban Domonkos szds. századparancsnoknál jelentkezzen. Az itteni főnökparancsnok engedélyt adott a faluban élő magyaroknak az átmenekülésre. 28-án délután Dété és Serke felől több tehergépkocsi jelent meg, melyek valószínűleg a deportálást szándékozták végrehajtani. A Darnya-i főnök a tehergépkocsik megjelenésekor az átmenekülést leállították, és a tehergépkocsik rövid idő után történt távozásukkor kijelentették, hogyha az átmenekülés ismét lehetséges lesz, a menekülőknek azt be fogják jelenteni.

Darnyan az a hír járja, hogy 28-án, 29-én kezdődik az áttelepítés. Az egész község nem nagy, csupán tanya jellegű. Az ottani főnökparancsnok megengedte, hogy 28-án 5 óráig a menekülni szándékozók ingóságait Magyarországra szállíthassák.

Egy Darnya-i gazda kijelentette, hogy inkább Magyarországon lesz kanász, mintsem a szlovákok cselédje legyen.

Dété, Simonyi és Serke január 29-én szlovák katonákkal már körül volt fogva. Ugyanez nap történt Gesztete kiürítése is. Gesztete kiürítése olyan gyorsan történt, hogy onnan menekültek csak szórványosan tudtak átjönni a határon.

Gesztete községből 86 családot vitték el. 4 családot hagytak vissza, akik dohánytermelési igazolvánnyal rendelkeztek. A szlovák katonaság megszállta a községet, és erőszakkal vitték el a magyarokat. Élelmezésükre 10 élő libát vihetek magukkal és libánként 15 kg zemes takarmányt. 5 tagú családig 1 q burgonyát, 5 családon felül annak dupláját vihetik el. A községekhez tartozó tanyákon eddig már letelepedett szlovákok a deportált magyarok visszahagyott ingóságát, állatjait széthordták.

A szlovák főnököket a Magyarországról átjáró csempészek a következőkről tájékoztatják:

A szlovákok a kitelepítéseket és a deportálásokat hagyják abba, mert magyar területen partizánokat toboroznak és rövidesen várható, hogy az így toborzott partizánok betörnek Szlovákiába. A szlovák főnök közlése szerint ezért erősítették meg a határt katonasággal. Továbbá kijelentette: Ha mi magyarok bementünk volna Szlovákiába, veszteséget okozhattunk volna nekik, de eredményt mégse érthetünk volna el.

Túldalról származó hírek szerint Füleken a magyarság csoportokba tömörült, és állítólag segítségére akartak lenni Dálnoki Veress Lajos összeesküvésének.

8. hv. század sávjában:

Péterfaláról átmenekült ismeretlen nevű módos gazda jelentkezett a 8/1 hv. őrs parancsnokánál. Tudomása volt arról, hogy Szilváskő-pusztán (Magyarország) 11 család önként jelentkezett a Szlovákiába való kitelepülésre. Előadja továbbá, hogy bár 120 hold földje maradt odaát. Megy Szilváskőre, és az ott kitelepülésre váró szlovák családokat levetkőzteti és kikíséri a határra. Ott megadja nekik a Szlovákiában hagyott otthonának címét, és átteszi őket a határon. A visszahagyott otthonukat pedig Szilváskő-pusztán a maga részére foglalja le. Ugyancsak a 8/1 hv. őrsön Farkas Viktor (Magyar[ország]) dobfenéki gazda előadta, hogy míg ő és családja otthonuktól távol voltak, a szlovákok minden terményüket és ingóságukat elhurcolták. Az otthon tartózkodó Zoltán nevű fiát pedig azért, mert pisztolyt találtak nála, ismeretlen helyre hurcolták; Dobfenéken csak egy pár magyar családot hagytak vissza, akik elfogadható orvosi bizonyítvánnyal rendelkeztek. Azonban azokat az öreg családokat, akik munkabíró fiatalokkal rendelkeztek, ugyancsak elhurcolták.

Péterfalán 8 nincstelen család lakott. Egész évi eltartásukról a módos Köből család vállalt kezességet, és a kezesség fejében 70 000 cseh koronát ajánlottak fel. A szlovákok ezt nem fogadták el, és mind a 8 családot deportálták.

Péterfalát 16 csendőr szállta meg azzal, hogy mindaddig ottmaradnak, míg a deportáló bizottság a kijelöléseket végre nem hajtja. A csendőrség viszont a rájuk bízott feladatot nem hajtja végre. A péterfaliak ugyanis az ingóságukat nyugodtan szállíthatják át a határon, személyileg azonban az utolsó pillanatig ott maradnak. Tanultak a Dobfenéken történetekből.

Jellemző a szlovákokra, hogy a gazda nélkül maradt otthonokból főleg az élelmet viszik magukkal és állítólag az ottani közellátásnak szolgáltatják be.

Az átmenekülők elhelyezéséről közigazgatási vonalon Zabarban és a határmenti magyar falvakban intézkedés történt. Tudomásom szerint a községi jegyzőknek össze kellett írni az átmenekülteket, lakhely és foglalkozás szerint és a Belügyminiszterhez jelenteniük kell.

Ceredi hv. ős nyomozójának jelentése alapján:

Medveshidegkúton az áttelepülők jelentése szerint a faluban már csak 10-15 család maradt. Ezek részben azok közül adódnak, akik szlovákoknak írták magukat.

Medveshidegkútról áttelepültek ingóságainak áthozatalánál a 8/2 ős határvadászai segítkeznek. Tekintettel arra, hogy Cered község a hidegkútiak rokonságából áll, a cerediek egy emberként állnak a határvadászokkal együtt a menekülők segítségére. A szlovák határőröket nappal nem lehet látni Medveshidegkúton. Medveshidegkútról eddig csak a már régebben kijelölt magyarokat deportálnak. Előbb az a hír járta, hogy csak az 50 holdon felüli gazdákat deportálják. Az eddigi deportálások során azonban a szlovákok a nincstelen gazdákat is elszállították, így ma már a nincstelenség sem biztosíték.

Az eddigi kitelepítések tapasztalataiból a következőket jelentem:

A kijelölt falvakat szlovák katonaság, csendőrség veszi körül. A községben pedig 4-5 főből álló bizottság jelöli ki a deportálandókat, akiket a bizottsághoz tartozó orvos felületesen megvizsgál.

Medveshidegkútról Ceredre átmenekülő magyarokat a község lakossága pártfogásba veszi. A menekülteket a községben lakó rokonsága szállásolja el, míg jószágait e célra megnyitott 2 községi istállóban helyezik el.

Általánosságban tapasztalható, hogy az áttelepültek jószágai minőségben jóval az itthoniak felett állnak.

Tekintettel arra, hogy a menekültek legtöbbször a földje magyar oldalon van, kijelentették, hogy addig, amíg odaát szlovákok lesznek, nem mennek át. Cereden eddig még minden menekültnek sikerült lakást biztosítani. Általában hajléktalan menekült az egész határsávban csak elvétele jelentkezik, így a rendőrség beavatkozása legtöbb esetben szükségtelen. Cereden az elszállásolás céljaira igénybe vehető még a községi iskola és a községháza üres termei.

Vecseklőbe nem régen helyeztek egy cseh bírót, aki kijelentette, hogy egy magyar sem fog Vecseklőn maradni. Azzal dicsekszik, hogy egyedül ő fog a községben maradni. Erre többen, köztük Víg Barnabás vecseklői menekült kijelentette, hogy: „Te is addig maradsz Vecseklőn, amíg én és bányász társaim Rónáról vissza nem szökünk Vecseklőre.”

Tajtiban lakó és Róna-bányán dolgozó bányászok felterjesztést intéztek a szlovák belügyminiszterhez Pozsonyba és kérték áttelepítésüket Magyarországra. Válasz eddig nem érkezett.

A Tajti-i fináncok kijelentették a Róna-bányán dolgozó bányászoknak, hogy addig nem engedik át munkahelyükre, míg a Rónán elkészített és a Gortva völgyébe szánt finánc örbödét át nem viszik. A jelentés alapján a 8/3 ős az elkészített örbödét lefoglalta, és ugyancsak a Gortva völgyében, de magyar részről felállította.

Vecseklőről a hírek szerint január hó 31-én kezdődött meg a deportálás. Ezt megelőzően az átmenekülni szándékozók Róna-bányán, Róna faluban és Zagyván lakás után néztek.

9. századnál:

a 9/5 ős viszonylatban Busán az ottani magyarok a deportálásnak nem akartak eleget tenni, és a szlovák karhatalmat megtámadták. A szlovák katonaság az ellenállókkal szemben géppisztolyokat használtak. Az eddigi értesülés szerint az összetűzésnek 5 magyar halottja és 20 sebesültje van.

Törincset és Busát január 29.-én hajnali 3 órakor a deportálandó magyarok felgyújtották. A gyújtogatás során 2 polgári egyén és 1 szlovák rendőr életüket vesztették.

A 9. hv. század nyomozójának a század viszonylatában a deportálásokkal kapcsolatos értesüléseit, ill. jelentését a z[ászló]j] pk. úr január hó 31.-én a Határőr Parancsnokságnak személyesen jelentette.

A határőr Parancsnokság telefonon adott azon parancsát, hogy az átmeneküléseket minden körülmények között - ha kell, a kiképző század bevetésével is -, meg kell akadályozni; a gyakorlatban végrehajtani nem lehet. Sem a felvilágosítás, sem a rábeszélés a menekülőket tervükben megakadályozni nem tudja, fegyvert pedig a határvadász sorsuldözött honfitársára nem fog.

4 drb. Melléklet

Szabó alhdgy.
D tisz

Jelzet: MOL XIX-B-10-1947-IV/12-402. folyószám, 11.001/eln., 6. doboz - A mellékletek nincsenek az ügyirat mellett.

e.

A miskolci honvéd határvadász zászlóalj parancsnokság szlovákiai helyzetjelentése 1947. február 3.

Magyar 2. honv. hv. zlj. parancsnokság.

D. tisz

51. szám.
P. 1947.

Szlovákia helyzet jelentés
felterjesztése.

Magyar honvéd határőrség parancsnokság
(I. b. osztály)

Miskolc, 1947. évi február hó 3-án.

Budapest

Jelentem, hogy a 2. honv. hv. zlj. határsávjával átellenes oldalon a szlovák hatósági közegek az egész magyarlakta területen erőszakos elhurcolásokat hajtanak végre.

A hozzám beérkezett jelentések szerint az összes magyarlakta községekből már nemcsak egy ízben hajtottak végre erőszakos elhurcolásokat, hanem ezt megismételve mindaddig csinálják, míg csak találnak egy magyar embert.

Óriási átszivárgások vannak a határon az egész zlj. területén. Tömegesen hozzák a még el nem hurcolt egyének kevés ingóságait. Ezen vagyonmentési munkálatot a szlovák katonaság és csendőrség nagyban kihasználja oly értelemben, hogy a menekülők kevés ingóságait nagy összegekért engedik át a határon. Az átmenekülők kihallgatásakor egyöntetűen vallják, hogy egy 40-50 kg csomagért a szlovák csendőrök és fináncok valamint katonaság 1000-3000 cseh koronát is elkérnek.

A magyar rádió, valamint több újság közölte, hogy Bánrévénél Szlovákiából ezres tömegek menekülnek át a határon. Igaz, hogy az átmenekültek száma nagy, azonban úgy az újságcikk, mint a rádió bemondása nem fedi a valóságot, mert az eddig beérkezett jelentések szerint az átmenekültek száma kb. 200-250 fő. Ez a szám természetesen a legutóbbi menekülésekkel kapcsolatos.

Tudomásom szerint a bánrévi rendőrkapitányság 1945. évi május hó 1-től 820-830 drb igazolványt adott ki menekültek számára.

Értesültem arról is, hogy az utóbbi időben a szlovákok, illetve cseh hatóságok már nem csak magyar családokat hurcolnak el, hanem oly szlovák egyéneket is, akik az 1938-as visszacsatolás után nem menekültek el cseh-szlovák területre. Pl. erre a velkenyei volt szlovák finánc parancsnok helyettes családja.

[olvashatatlan aláírás]
Fhdgy
zlj. D. tisz

f.

A Magyar Államrendőrség Vidéki Főkapitányságának jelentése a csehszlovákiai deportálásokról

1947. február 4.

A Magyar Államrendőrség vidéki főkapitánysága

Szám: 30. 023/19.-1947. eln.

Tárgy: Csehszlovák deportálások

Belügyminiszter Úr!

Jelentem, hogy a Zemplén vármegyei körzeti szemlélő f. hó 3-án a következő jelentést tette:

„Jelentem, hogy a mai napon hivatalbeli helyiségemben megjelent Berta Lajos, aki 1900. X. 8-án Tiszacsegelyen született, írógépműszerész, királyhelmecei lakos, és a deportálásokkal kapcsolatban jegyzőkönyvbe foglalva - melyet irattáramban helyeztem el - a következő adatokat szolgáltatotta:

Nevezett január hó 28-án jött át Királyhelmecekről. Előadása szerint 1944 őse óta lakik Királyhelmeceken, megelőzően Csapon lakott. Királyhelmecekre, mint a Kommunista Párt járási titkára került, és e tisztséget 1946. májusáig viselte, amikor is a szlovákok e tisztség viselésétől megfosztották, miután magyar nemzetiségű sem pártban, sem közhivatalban vezető tisztviselelő tisztséget nem viselhet.

Berta Lajos 1920 óta a Csehszlovák Kommunista Pártnak a tagja, párttitkári megbízatása az orosz katonai parancsnokság rendelkezésén alapult s ennek ellenére tisztségétől a szlovákok megfosztották.

Csehszlovákiában a magyar nemzetiség nem azonos értékű állampolgár. A magyar nemzetiségűektől az iparjogosi tványokat visszavonták. A magyar nemzetiségű ingatlan tulajdonosok ingatlanaikkal nem rendelkezhetnek, ezt sem el nem adhatják, sem meg nem terhelhetik.

A kitelepítéseket a múlt év nyarán Királyhelmecekre kiszállt kitelepítési bizottság készítette elő. A kitelepítési bizottság a helyi hatóságoktól független szerv volt, annak tagjai Pozsonyból, vagy Kassáról jöttek. A bizottság a magyar nemzetiségűeket kataszterbe vette függetlenül attól, hogy a régi csehszlovák állampolgárságuk megvolt-e, vagy sem. A kataszteri adatgyűjtés a személyi adatokon kívül a vagyoni jogi kérdésekre is részletesen kiterjed. A kitelepítési bizottságnak kb. 10 tagja van, akik jelenleg is Királyhelmeceken tartózkodnak. A bizottság működése az egész királyhelmecei járásra kiterjed. Nevezett értesülése szerint a kitelepítési bizottságnak az a feladata, hogy 1947. március végéig az ottani magyar lakosságnak a kitelepítését végrehajtsa. A kitelepítést 3 turnusban akarják végrehajtani, a végrehajtás 1. turnusa most van folyamatban. Az 1. turnussal a kb. 3000 főnyi magyarság 60%-át akarják kitelepíteni. A kitelepítés részleteiről pontos felvilágosításokat adni nem tudott, mert előzetes letartóztatásának elrendelése miatt bujkálnia kellett.

Nevezett előadása szerint a Bély, Bacska és Battyán községek magyar lakosságának ellenállásáról hallott, haláleset értesülése szerint mindkét részről előfordult, az ellenállás részleteiről azonban nem tudott felvilágosítást adni.

Jelentem, hogy az elmenekültek túlnyomó része az ide 40-30 km-re fekvő községekbe jött át, az értesüléseimet leellenőrizni nem tudtam a hófúvások következtében beállott vasúti korlátozások miatt.

Legújabb értesülésem szerint Kisdobra és Perbenyik községek lakosai részéről a gazdasági mentés folyik magyar területre, annak ellenére, hogy a határ megerősítése miatt a magyar területre való átmenekülés lehetősége erősen lecsökkent."

Budapest, 1947. február 4.

A VI. d. főkapitányság] vezetője:
/Dr. Komáromy László/
rendőrornagy

g.

A mosonmagyaróvári határhadász zászlóalj parancsnokság jelentése a szlovákiai kitelepítésekről
1947. február 8.

Magyar 6. honvéd határhadász zászlóalj parancsnokság
81 szám.
Kt-1947

Szlovákiai kitelepítésekről jelent.

Magyar Honvéd Határőr Parancsnokságnak

Mosonmagyaróvár, 1947. évi február hó 8-án

Budapest

Jelentem, hogy Szlovákiából a legutóbb kitelepítés elől átmenekült magyarok kikérdezésük során beszámoltak arról, hogy őket menekülés közben különösebb bántódás nem érte. Az a nézetük, hogy a szlovákok alkalmat és módot nyújtanak nekik az átmenekülésre. Ez abból is következtethető, hogy legutóbb 15 vagy 20 számközből álló csoportot, mikor nyilvánvaló volt, hogy azok a Duna jegén akartak átmenekülni, a szlovák határőrök még csak nem is igazoltatták.

A jelenlegi menekültek ingóságai nagy részét magukkal tudták hozni és különösebb bántódás egyiket sem érte.

Jelentem továbbá, hogy 1947. február hó 6-án a szlovák katonaság ismételt körülvette Somorja és Gutor községeket és a további kitelepítéseket megkezdte. Értesülés szerint most az iparosokat és az eddig erdőben bujkálókat akarják elhurcolni.

Különösebb kegyetlenkedésekről eddig nem érkezett jelentés.

Óvári őrnagy

Elintézve 11. 419/eln.
1/b-1947. sz. alatt
1947. II. 25.

h.

A bánrévei határrendészeti kapitányság február havi helyzetjelentése
1947. február 24

A Magyar Államrendőrség
bánrévei határrendészeti kapitánysága

Bizalmas!

Szám: 12/1947. biz.

Tárgy: Határszéli helyzetjelentés felterjesztése a bánrévei határrendészeti kapitányságtól 1947. évi február hóra vonatkozólag

Rendelet száma: 574.812/1946. IV-12. B. M.
Mellékelt: 1 drb.

A MAGYAR BELÜGYMINISZTERIUM HATÁRRENDÉSZETI OSZTÁLY VEZETŐJE!

BUDAPEST

A február havi határszéli helyzetjelentést az alábbiakban terjesztem fel:

A Gömör megyei deportálásról Belügyminiszter Úrnak állandóan jelentést tettem. Ma már az a helyzet, hogy a Csehszlovákiához került gömői részek 75-80%-a a deportálási tevékenység áldozatává vált. Nem akasztotta meg a népellenes akciót a közbejött béke aláírása sem. Az említett területről (1. mellékelt térkép)[1] [3] a lakosság kb. 40%-át vitték fel, más 15-20%-a pedig földönfutóvá válva bujdosásba indult, vagy átszökött Magyarországra. A menekültek segítése a közigazgatási szervek hathatós támogatásával történik, két ízben amerikai UNRRA bizottság járt kinn a helyzet megismerése céljából. A tömeges átmenekülés nagy feladatot rótt a határrendészeti szervekre, melyek nem csak a megszurás, jelentkezés felvétel nagytömegű munkáját kellett végeznie, hanem fel kellett mutatnia a határsávbeli járások területén letelepült, de hatóságomnál nem jelentkezett menekülteket is. E tényről a Belügyminiszter Úrnak külön-külön, állandóan jelentést teszek. A deportálási tevékenység jelenleg a rozsnyói körzetben folyik s fenyegeti a nagyrócei (jolsvai) járást is. A szomszédos salgótarjáni és hidasnémeti határrendészeti kapitányságokkal állandó érintkezésben állok. Előbbi, a Nógrád megyei részek kiürítését közölte hatóságommal, utóbbi pedig értesített arról, miszerint Abaújtorna megye elszakított részein ezideig ily akció nem indult meg.

A bánrévei magyar határzóna lakossága - bár lelkileg elő volt készülve rá, (különösen az ózdi munkásság) - mégis nagy felháborodással, tiltakozással, elkeseredéssel fogadta a második trianoni, illetve párizsi békekötés híreit. Itt, ahol ez az igazságtalan határ ismét a kettényírt földek elevevébe vág, érzékenyebbek is az emberek ezen problémák iránt, mit egyébként a népellenes deportálások ténye határozott gyűlöletté fokoz a szomszédállam iránt.

A Gömör megyei magyar etnikum sorsa - tekintve, hogy a békeokmány nem alkalmaz kisebbségvédelmi intézkedéseket s a nagyhatalmak közbelépése elmaradt - megpecsételtnek látszik.

Végül jelentem azoknak a hírhedt egyéneknek a névsorát, kik a túloldali magyarság életét jelen időben sanyargatás, besűgás, vagy egyéb, cselekmény folytán különösképpen megkeserítik:

- 1./ Medve Imre NB. politikai osztály vezető, Rozsnyó
- 2./ Papik Fülöp járási főnök Nagyrócs
- 3./ Kristófi nevű 60 éves tímár Jolsva
- 4./ Polomszky János községi bíró Jolsva
- 5./ Fábry Ferenc 37 éves kereskedő Jolsva
- 6./ Gregor István 50 éves földműves Mikolcsány
- 7./ Lesták nevű munkás 50 éves Mikolcsány
- 8./ Benkó nevű 50 éves földműves Mikolcsány
- 9./ Kruspir László 60 éves tanító Süvete
- 10./ Bene Jankó Ferenc tanácsstag Licze
- 11./ Szögedi János 40 éves földműves Licze
- 12./ Miklós Béla, Servák 58 éves Licz
- 13./ ifj. Miklós Béla, Servák 28 éves Licze
- 14./ Székely István, Pápaszemes 50 éves, bányász: Licze
- 15./ Janik Vince 46 éves községi bíró Licze
- 16./ Havran István 42 éves útkaparó Licze
- 17./ Krajnyák János községi bíró Licze
- 18./ Kovács Lajos segédjegyző Licze

Jelentésemet 1 drb. Melléklettel felterjesztem.

Bánréve, 1947. évi február hó 24-én

A kapitányság vezetője:

Dr. Pallagi Dénes rfhdy.

Jelzet: MOL XIX-B-10-1947-IV/12-551. folyószám, 8. doboz

3.

a.

**Kihallgatási jegyzőkönyv ifj. Árpá József szlovákiai bántalmazásáról
1946. november 29.**

Magyar 15. honv. hv. szd. pság.

Jegyzőkönyv

Felvetett Győrben 1946. évi november hó 29-én a fenti szd. irodahelyiségében, (Teleki u. laktanya)
Tárgy: ifj. Árpá József Csehszlovákiából kiutasított színész bántalmazása a szlovák hatóságok által.
Jelen vannak: ifj. Árpá József színész, Mátay Andor hdgy. szd. pk. , Marti Béla honv. jegyzőkönyv vezető.

Ifj. Árpá József szül. Pozsonyban 1926. április 12-én, anyja neve: Derzsy Mária, foglalkozása: színész, lakik: Győr, Árpád út 63. sz., az igazmondásra történt figyelmeztetés után, a neki feltett kérdésekre előadja a következőket:

1./ Hol lakott Szlovákiában, mikor és miért utasították ki?	Pozsonyban a Jókai u. 9. sz. alatt laktam, és 1945. május 9-én utasították ki azért, mert magyarnak vallottam magam, szüleimmel együtt.
2./ Mint kiutasított, mikor és hol lépte át a határt, Magyarországon hol jelentkezett és hol telepedett le?	1945. évi július 28-án, Oroszvárnál léptük át a határt szüleimmel, Budapesten a Népgondozó kirendeltségnél jelentkeztem és először Rákosfalván, majd megélhetési okok miatt Győrben telepedtünk le.
3./ Mikor, milyen ügyben és hová kért a magyar hatóságoktól alkalmi útilapot?	1946. évi augusztus 21-én kértem alkalmi útilapot Nagymegyerre, hogy nővéremnél lévő ingóságaimat elhozhassam.
4./ Ezzel az alkalmi útilappal Nagymegyerre ment-e, ha igen, meddig tartózkodott ott?	Még 22-én Nagymegyerre mentem, és egy napig tartózkodtam ott.

- 5./ Elhagyta-e Nagymegyert, ha igen, hová ment és milyen célból? Augustus 22-én elhagytam Nagymegyert, Pozsonyba utaztam, hogy a nővéremnél lévő ingóságaimat megmentsem.
- 6./ Tudta-e, hogy ezzel kihágást követ el? Tudtam, hogy tilos, amit csinálok, de kénytelen voltam Pozsonyba menni, mert ingóságaimat más módon megmenteni a szlovákok elől nem tudtam volna. Útlevelet kapni nem tudtunk, viszont mikor kiutasítottak a szlovákok, csak egy hátizsákra való holmit engedtek áthozni, sőt, még ami abban jó volt, azt is elszedték a határon.
- 7./ Hogyan fogták el Pozsonyban a szlovákok, és hová vitték? Pozsonyban a nővéremnél összecsomagoltam ingóságaimat, és kimentem a vasútállomásra, hogy Nagymegyerre visszautazzak. Itt fogtak el a szlovák rendőrök, bekísértek a Kórház utcai rendőr igazgatóságra.
- 8./ A továbbiakban milyen eljárást folytattak le ön ellen a rendőr igazgatóságon, és bántalmazták-e? A rendőr igazgatóságon becsuktak a politikai osztály egyik (18-as) cellájába, ahol rajtam kívül egy, majd később, meg egy vizsgálati fogoly volt. A nevük: Lusitsza Béla bécsi lakos és Dittrish Emil pozsonyi lakos, ezek után kerültek még cellámba még: Trypski József, majd Gyuraskó László bártfai (16 éves diák) lakos. Szeptember 14-ig egyetlen egyszer sem hallgattak ki. Ekkor 14-én a referens elé vezettek kihallgatásra. A kihallgatás udvarias hangnemben folyt le, és kérdésekre még azt a választ is kaptam, hogy két-három nap múlva szabadon bocsátanak. Ez a kihallgatás a II. emelet 214-es számú szobájában folyt le. Még aznap éjjel újra kihallgatásra vittek, ez alkalommal a 233/a számú szobába vittek. Amint beléptem, azzal fogadott a kihallgatást vezető (nem volt azonos a nappali kihallgatást végzővel): „Látja, milyen sötét van itt, és nincs itt senki, ha agyonütjük magát, akkor sem tudja meg senki.” Ezen figyelmeztetések után magyar spionnak neveztek, és nekem álltak hátulról elkezdtek ütlegelni. Ezt a műveletet addig folytatták velem, míg össze nem estem. Ezt a kihallgatási módszert 16 egymást követő éjszaka alatt alkalmazták, míg végül olyan állapotba jutottam, hogy kórházba voltak kénytelenek szállítani.
- 9./ Milyen hangnemben hallgatták ki, és milyen mértékben bántalmazták? A kihallgatási hangnemük csendes és gúnyos módon történt. A bántalmazás következtében súlyos sebeket ejtettek rajtam, karddal és bikacsokkal, időnként tenyér éllel a nyakcsigolyámra csapdostak. Egy esetben a falon lógó Sztálin képet leakasztották a helyéről, és a képet tartó horogra kezemet összekötve felhúztak. A bántalmazásoknak az eredménye a fenti pontban említett kórházba utalás lett.
- 10./ Meddig tartott a bántalmazása, és miért hagyták abba? Bántalmazásom szeptember hó 14-én kezdődött, és szeptember hó 29-én nyert befejezést. Mégpedig azon oknál fogva, hogy egészségi állapotom a súlyos bántalmazások következtében annyira leromlott, hogy kórházi ápolásra lett szükségem.
- 11./ Mennyi ideig volt kórházban, és ott kihallgatták-e? Kórházba folyó év október 4-től október [november] 1-ig voltam, ahol kihallgatásra nem került sor.
- 12./ Mikor a kórházból elbocsájtották, szabadon engedték-e, vagy újra letartóztatták? A kórházból való elbocsájtásomkor ismét letartóztattak, és visszaszállítottak a 18-as cellába.
- 13./ Történt-e a további fogvatartása alatt újból bántalmazás, vagy kihallgatás? Fogságom további ideje alatt sem bántalmazást, sem kihallgatást nem fogantatosítottak.

- 14./ Mikor és miért engedték szabadon? Folyó év november hó 24-én engedtek el, mert ellenem adatot beszerezni nem tudtak
- 15./ Aláírta-e az elbocsájtó ívet, vagy megpróbálta-e megtagadni az aláírást? Az elbocsájtó ívet aláírtam, mert az aláírás megtagadása esetén kilátásba helyezték, hogy még három hónapot kell ülnöm.
- 16./ Elolvasta-e, hogy mit tartalmazott az elbocsájtó ív? Elolvastam, az elbocsájtó ív tartalmazta, hogy 3 napig tartottak fogva, kihallgatásaim alkalmával erőszakot nem alkalmaztak (bántalmazás nem történt) és a rendőrség épületét egészségesen hagytam el.
- 17./ Az elbocsájtó ív aláírása után hova vitték? Nagymegyerre, ahol azzal bocsájtottak szabadon, hogy a legrövidebb úton feketén hagyjam el Csehszlovákia területét.
- 18./ Elvették-e az alkalmi útilapot, és hogyan jött át a határon? Az alkalmi útilapot elvették, a határon november 25-én, 23-24 h között Medvénél jöttem át a határon.
- 19./ Kiket tud megnevezni, akik fenti állításait bizonyítják? Gubodi Sándor budapesti lakos (közelebbi címe ismeretlen), továbbá a 8-ik pontba foglalt személyek.
- 20./ Látott-e az önéhez hasonló eseteket, meg tud-e nevezni olyan személyeket, akiket szintén bántalmaztak magyarságukért? Láttam, de megnevezni őket nem tudom, mert valamennyien általam ismeretlenek voltak.
- 21./ Van-e még valami előadnivalója? Vallomásom helyesen van felvéve, más előadni valóm nincs.

A jegyzőkönyvet felolvasás után jóváhagyólag aláírtuk.

K. m. f.

Marti Béla honvéd
jegyzőkönyv vez.

ifj. Árpa József
kihallgatott

Mátay Andor hadnagy [?]
századparancsnok

Jelzet: MOL XIX-B-10-IV/12-7674/1946, 1. doboz - A jegyzőkönyv fotómásolatát mellékeljük.

b.

**Jegyzőkönyv Vigh István, Horváth László és Végh Gyula meneküléséről
1946. december 9.**

Magyar 15/3. honvéd határvasdász őrs

Jegyzőkönyv

Készült Nagybjacson, 1946. évi december hó 9-én, 9 órakor a 15/3 honvéd hv. őrs iroda helyiségében.

Jelen vannak: alulírottak.
Tárgy: Szlovákiából történt menekülés.

Személyi adatok: Vigh István, szül: 1912. I. 27-én Medve községben. Anyja neve: Nagy Mária, vallása: r[ómai] k[atolikus], családi állapota: nős, 3 gyermek. Foglalkozása: halász. Volt lakhelye: Medve 88. Jelenlegi lakhelye: Gönyű, Iskola u. 64. sz.

Horváth László, szül: 1924. VIII. 20-án Medve községben. Anyja neve: Petőcz Mária, vallása: rk. Családi állapota: nőtlen. Foglalkozása: kovácssegéd. Volt lakhelye: Medve, 89. sz. Jelenlegi lakás: Dunaszeg, Homok u. 132.

Végh Gyula, szül: 1913. IV. 19-én Medve községben. Anyja neve: Oros Erzsébet. Vallása: rk. Családi állapota: nős, 1 gyermek. Foglalkozása: földműves. Volt lakhelye: Medve, 162. sz. Jelenlegi lakhely: Győrszabadi, Fő u. 20. sz.

Nevezettek az igazság hű megmondására történt figyelmeztetés után a következőket adják elő.

Vigh István előadja, hogy f. hó 8-án 22 órakor cseh tehergépkocsik jelentek meg a Medve községben, pontosan 21 drb, pótkocsikkal együtt. A medvei komisszár f. hó 7-én délután magához hivatott magyarokat, hogy jelentkezzenek szlováknak, mert elviszik mindazokat, akik nem jelentkeznek, Szudéta területre. Sokakat megfélemlített, és 20 család jelentkezett is, a legtöbb ember azonban kitarított magyarsága mellett. A gépkocsik nem voltak Medvéen sokáig, mentek tovább Komárom felé. A komisszártól tudta meg a község, hogy a napokban Medve községre kerül a sor. A kétségbeesés, sírás, kapkodás, téttlenség nagyfokú. Sokan kimenekülnek a Duna partra, és kétségbeesetten kiabálnak át Nagybjacsra, hogy menjenek át értük. Így történt, hogy Bajcsi András és Sebők Imre családjukkal és hirtelen összeszedett holmijukkal 8-án 19 órakor lementek a Duna partra és kiabáltak át Nagybjacsra, amikor a szlovák fináncok, két szlovák katonával elfogták őket és elvitték, senki nem tud róluk, hogy mi történt velük.

Vigh István előadja továbbá, hogy mily rettenetes körülmények között bujkált feleségével, karján 4 hónapos gyermekével és még [két] gyermekükkel, az egyik 2 éves, a másik 4 éves. Egész éjjel a szigeteken bujkáltak, a kis gyermek sirt az édesanyja karján. A félelem a legnagyobb volt, mert attól tartottak, hogy meghallják a sírást a katonák, és akkor menthetetlenül elviszik. A három gyerek miatt jóformán alig tudtak magukkal hozni egy kis élelmet és a legszükségesebb ruhát.

Jelenleg Dunaszerdahely van körülzárva. Még az autóbusz sem járhat be, és mindenkit igazoltatnak. A szlovák finánc Roszina nevezetű, Medvéen azt mondta, hogy ha megkísérik az ellenállást, úgy mint Köbölkúton, ahol a magyarok kaszákkal levágták a komisszár fejét és 4 csendőrt leszúrtak, akkor mindenkit elvisznek és olyan sorsuk lesz, hogy nem fogják könnyen túlélni. A legnagyobb rettegésben él mindenki.

Horváth László és Végh Gyula, akik szintén Vigh István társaságában menekültek át, megerősítik állításait, mert ők is Medvére valók.
A jegyzőkönyv felolvasás után jóváhagyólag aláíratott.

K. m. f.

Berkes József
Bóna Vendel ny. őrm.
Szanel [?] József törm.

Vigh István
Horváth László
Végh Gyula

Seres István hdgy.
örs. pk.

Jelzet: MOL XIX-B-10-7674/1946, 1. doboz - A jegyzőkönyv fotómásolatát mellékeljük.

c.

**Jegyzőkönyv Bábeczki István meneküléséről
1946. december 12.**

Magyar 5/14. honv. szd. parancsnokság.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Komáromban, 1946. évi december hó 12-én az 5/14. honv. hv. század irodahelyiségében.
Tárgy: Bábeczki István menekülése.

Jelen vannak: Bábeczki István, 1913. Szabó Erzsébet, Dédes, Borsod m., nős, kertész, volt lakása: Sajószentkirály, Gömör m., vallomástevő, Sándy József hdgy. szd. pk. Mátravölgyi Pál törm. szd. nyom. és Takács Imre őrm. mint jkv. vezető.

Bábeczki István az igazsághű megmondásra való figyelmeztetés után a következőket adja elő:

F. évi november hó 8-án éjjel 02-h 30-l-kor szlovák csendőrök kopogtattak be hozzám és engemet kerestek. Amikor ajtót nyitottam, három csendőr jött be hozzám és azt kérdezték, hogy hol van a két öcsém? Én azt feleltem, hogy elutaztak Feledbe. Azután ők azt parancsolták, hogy két napra való élelmet vegyek magamhoz, mert elvisznek magukkal, hogy hová, azt nem mondták, csak annyit mondtak, hogy két vagy három napig leszek távol. Engem azután a községháza elé vittek, ahol már várt bennünket három csukott tehergépkocsi, úgyszintén már ott volt hat magyar társam is.

Később azután még hoztak több magyar embert is, úgy hogy rövidesen ötvennégy volt a létszám, majd elindultak a gépkocsik Rimaszombat felé. Tamásfalvi kaszárnyában kiraktak bennünket a gépkocsikból, ott elszedtek tőlünk mindenféle iratainkat, pénzünket és másnap bevagonéroztak bennünket, és felvittek Zólyomba. Zólyomba[n] van egy nagy gyűjtőtábor, ahol szintiszta magyarok vannak, akik szintén deportálva vannak. A létszám kb. 430 fő. (ezek mind férfiak 15-70 évig) A lágerből azután katonai kísérettel különböző munkákra vittek ki bennünket, balkarunkon sárga színű karszalaggal, a szalag közepébe egy nagy fekete M betű volt. A táborba és munka közben szidalmaztak bennünket, sőt akik idősebbek voltak és lassabban dolgoztak, meg is rugdosták őket. A vacsora kiosztása előtt minden nap összegyűjtötték az ott lévő magyarokat és kihirdették, hogy a szökést bárki is úgy kísérelje meg, mert hogyha elfogják a helyszínen fejbe lövik. Ennek ellenére azonban minden nap pár ember elszökött. A kihirdetést minden nap Benkó Imre magyarul beszélő szlovák tiz[edes] végezte. F. évi december hó 5-én 174[ed] magammal Oremláz-ra vittek gyalogosan, hogy ott egy volt katonai tábort újjáépítsünk. Ide mind a fiatalabbjait vitték. Szénavárnál megállottunk a faluvégén pihenni, mivel sötét volt, Szabó András, Nagy Miklós királyi lakosokkal közelben lévő kukoricás szár alá bújunk, amíg a csapat el nem haladt, majd utána kijöttünk a szár alól, majd Pozsony felé vettük az irányt azzal a céllal, hogy Magyarországra meneküljünk. Hazra nem mertünk menni, mert tudtuk azt, hogy ha elfognak, mi vár reánk. F. hó 11-én Rajkánál el is értük a magyar határt, és ott egy csónakon át is jöttünk Keller István soproni lakos segítségével. Szabó és Nagy Miklós, mivel nem volt hova menniük, Rajkán maradtak. Én pedig a legközelebbi vonattal Komáromig jöttem, mert tudtam azt, hogy a felesége[m] előzőleg a családommal átjött, és Komáromba akarok érdeklődni utána.

Volt lakásom: Sajószentkirály, fő utca 83. sz. Jelenleg újfahértói rokonomnál akarok letelepedni (Bábeczki Teréz)
Más előadnivalóm nincs. A jegyzőkönyv helyesen van felvéve.

Bábeczki István
vallomástevő.

A jegyzőkönyvet felolvasás után helyesnek találtuk és lezártuk.

k. m. f.

Takács Imre őrm. Sándy József hdgy. Mátravölgyi Pál törm. szd.
jkv. vezető szd. pk. szd. nyomozó

Jelzet: MOL XIX-B-10-IV/12-397. folyószám, 6. doboz - A dokumentum fotómásolatát közöljük.

d.

**Jegyzőkönyv Tóth László áttelepüléséről
1946. december 28.**

M. 12/1. honvéd határhadász őrs

Jegyzőkönyv

Készült Vámosmikolán, 1946. december hó 28-án a magyar 12/1. hv. örs hivatalos irodahelyiségében.

Tárgy: Tóth László (1921, Deáki, Tóth Irén) deáki (Szlovákia) lakos áttelepülése.
Jelen vannak az alulírottak.

Tóth László az igazság hű elmondására történt figyelmeztetés után előadja a következőket.

Én ki vagyok írva népcserére Szlovákiából, de mivel hallottam, hogy most újból fognak fiatalokat szudéta területre elhurcolni, a csere előtt átjöttem Magyarországra.

Szüleim 60 éven felül vannak, tehát őket nem viszik el. A két testvérem, akik[m] még azon hadifogságba van[nak], több testvérem nincs.

Tudomásom van arról, hogy Deákiban Grédi Jenő, aki eddig magyar volt, most szlováknak vallja magát és még f. é. nyarán 33 magyar embert, mint nyilasokat feljelentett, ami alaptalan volt, mert mind a 33 magyar embert felmentette a bíróság. Ezért ő a szudéta területen birtokot kapott és jelenleg is szudéta területen van.

Pákozdi András aki szintén magyar volt, de jelenleg akkora szlovák, hogy még odahaza sem beszél magyarul. Ő írta össze a magyarokat népcserére, és minden szlovák megmozdulásban részt vesz, és propagandát csinál a szlovákok javára. Jelenleg Pozsonyban tartózkodik, mert fél a község haragjától. F[olyó] é[ve] nyarán is a tűzrendészet mivel megtiltotta, hogy nem szabad csak kérvény alapján odahaza háznál csépelni, ő a gazdától összeszedett 30-40, 70 koronákat, hogy majd eljár az ügyükbe, de csak felvette a pénzt, és nem csinált semmit.

Ő volt a községben a hivatalos tolmács.
Más előadni valóm nincs.

Magyarországon választott lakhelyem: Székesfehérvár, Deák Ferenc u. 10. (Kovács István pékmesternél, nagybátyám).
Vallomásom helyesen van felvéve.
A jegyzőkönyv felolvasás után lezárattott.

K. m. f.

Kovács József törm.
12. hv. szd. nyom.

Tóth László
kihallgatott

olvashatatlan aláírás
főhadnagy

Jelzet: MOL XIX-B-10-1947-IV/12-98. folyószám, 4. doboz - A dokumentum fotómásolatát közöljük.

e.

**Jegyzőkönyv Hölgye László meneküléséről
1946. december 29.**

Magyar 15/3. honvéd határvadász őrs

259. szám
Lk.-1946.

Jegyzőkönyv.

Készült 1946. évi december hó 29-én Nagybjacson a 15/3 hv őrs parancsnokság irodahelyiségében.

Jelen vannak alulírottak.

Tárgy: Hölgye László szül. 1912. V. 26-án Medvén, anyja neve: Vig Borbála, családi állapota: nős, polgári foglalkozása: kőműves mester, lakhelye: Medve 40. sz.
Jelenlegi tartózkodási helye: Győrszabadi 4. sz.

Hölgye László az igazság hű megmondására történt figyelmeztetés után a következőket adja elő:

1946. év december hó 29-én lépte át a határt illegális úton Nagybjacson, mert nem akarta, hogy elhurcolják. Mivel birtoka nincs, így feltétlen belekerült volna az elhurcoltak közé. Nevezett előadja még, hogy 1946. évi december hó 28-án a csendőrökkel együtt volt halászni, és az egyik csendőrrel beszédbe elegyedett és kérdezte tőle, mit [tud] róla, mi lesz a magyarok sorsa ideát, és azt mondta, hogy nekik nem szabad beszélni, de annyit mond, hogy menjenek, tűnjenek el minél előbb, mert nem számít, ki és mi a foglalkozása, a határ mentén nem fog egyetlen magyar sem maradni.

Nevezett előadja, hogy egy nagyvárkonyi egyénnel beszélt, akit személyesen nem ismer, és azt mondta, hogy ő onnan jött már vissza, ahova elhurcolták, és mindenkit, nem számít, kinek mi a foglalkozása, gazdasági cselédnek osztják ki az úgynevezett právca mellé állami birtokra. Ugyanis a német és a magyar birtokokat állami kezelésbe veszik és ezeken gazdálkodnak ezek a právciók. Tudomása szerint Bősről mintegy 60 családot vittek el ezideig. Ellenben 230 család összecsomagolva várja az elhurcolást, köztük a nénje, név szerint Horváth Istvánné. Nevezett előadja még, hogy minden magyarral, akit elvisznek, egy jegyzőkönyvet íratnak alá, hogy önként jelentkezett kitelepítésre. Ha akad olyan, aki nem írja alá a jegyzőkönyvet, azt erőszakkal hurcolják el, és nem engednek semmit az ilyennek magával vinni. Igaz, hogy aki elviheti a holmiját, az sem ér semmit vele, mert mire megérkezik a kijelölt helyre, csak a rajta lévő ruha marad meg, a többi máshova kerül. Azt csinálják ugyanis, hogy külön vagonba (autóba) rakják a személyeket és külön az ingóságokat, és mikor elindultak egyszer csak azt veszik észre, hogy ez a vagon (autó) nincs velük, és megérkeznek üresen.

Egyéb előadni való hiányában a jegyzőkönyvet felolvasás után jóváhagyólag aláíratott.

K. m. f.

Bóna Vendel

Hölgye László
Kihallgatott
Z [?] őrm.

Jelzet: MOL XIX-B-10-1947-IV/12-356. folyószám, 5. doboz - A dokumentum fotómásolatát közöljük.

f.

**Jegyzőkönyv Valkó Boldizsár meneküléséről
1946. december 30.**

M. 11/4. honvéd határvadász őrs

306. szám
14-1946.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Bernecebarátiban 1946. évi december hó 30-án a 11/4. hv. őrs iroda helyiségében.

Tárgy: Szlovákiából való menekülőkről.

Jelen vannak alul írottak.

Valkó Boldizsár 1898. Kürt, anyja neve: Valkó Erzsébet

Valkó Boldizsár az igazmondásra figyelmeztetés után a következőket adja elő.

-
1. Miért települt át magyar területre?	Azért, mert el akartak hurcolni.
2./ Honnan tudta meg, hogy el akarják hurcolni?	Mert a szomszéd községekben többen elhurcoltak.
3./ Bántalmazták-e tettelesen?	Igen! Bántalmaztak, a következőképpen:
fejbe vertek, hajamat tépték, 1200 koronámat elvettek.
4./ Miért bántalmazták?	Mert nem akartam előadni a pénzt.

5./ Voltak-e bezárva? Igen, f. hó 27- f. hó 30-ig, ott levetkőztettek meztelenre, és szidalmazták.

6./ Van-e még más előadnivalója? Nincsen.

A jegyzőkönyv vallomásom szerint helyesen van felvéve, ezért a jegyzőkönyvet felolvasása után lezártuk.

K. m. f.

Kovács János őrm.
Jáklí Mihály sz[akasza]v[ezető]
tanuk

Valkó Boldizsár
alírás

S. Antal [?] örgy.
jkv. vezető

Jelzet: MOL XIX-B-10-1947-IV/12-97. folyószám, 4. doboz - A dokumentum fotómásolatát közöljük.

g.

Jegyzőkönyv Jánosi László próbarendőr határátlépéséről és jogtalan fegyverhasználatáról 1947. január 25.

Magyar Államrendőrség balassagyarmati városi és járási kapitánysága

JEGYZŐKÖNYV

Felvetett a balassagyarmati városi és járási rendőrkapitányság őrszemélyzeti osztályán 1947. évi január hó 25-én a rendőrök által elkövetett jogtalan határátlépés és fegyveres erőszak tárgyában.

Jelen vannak az alulírottak:

Jancsi László pr[ő]b[ő]rendőr, aki Ludány községben 1917. évi prilis hó 27-én született, nőtlen, balassagyarmati rendőrkapitányság őrszobáján lakik, bemondása szerint büntetve nem volt, a törvényes következményekre történő figyelmeztetés után a következőket adja elő:

1947. évi január hó 20-án 13 órakor Rákos Ferenc r. őrmester úr eligazítása után Adorján Béla prb. rendőr járőrvezetővel elindultunk az I. és II.-os járőrútvonal leportyázására, és a kiadott nyomozati akták kivizsgálására.

Hugyag községben 23-án de. 10 óra 20 perckor érkezünk meg, és láttuk, hogy a községben idegesen viselkedik. A községben elintéztük a nyomozásra kiadott aktákat. Amikor már lassan beesteledett láttuk, hogy a lakosság mindinkább Szécsénykovácsi irányába tart azért, hogy az onnan menekült magyarok segítségére legyen. Járőrvezető társammal mi is elmentünk, s az lpoly innesső partján már akkor tömeg verődött össze, akik már segítettek áthurcolni a menekülő magyarok ingóságait.

Kb. 10 percnyi várakozás után golyószóró tüzet kaptunk, de ez a tömeget nem zavarta abban, hogy tovább ne segítsenek a menekülőknél. Amikor a tüzet megnyitották, mindenki igyekezett elbújni, és akik az lpoly jegén voltak, éppen a jégre levetve igyekeztek magukat a tűz elől védeni. Amikor a tüzet megszüntették, a menekülést tovább folytatták. Később láttuk, hogy a túloldalon lévő és átkelésre váró 5 szekeret a szlovákok vissza akarják hajtani a faluba, azonban ezt mégse merték megtenni, mert a túloldalon lévő tömeg szinte körülfogta őket, s ekkor kezdtek kiabálni nekünk, hogy „magyarok, ha Istent ismertek, jöjjetek segíteni, mert a szlovákok el akarnak hurcolni bennünket”. Erre a tömegből a bátrabbak átmentek a túlsó partra, amikor ismét rátüzeltek a tömegre. A szlovákoknak azt a cselekvését mi, demokratikus magyar rendőrök, testvéri érzéstől áthatva már nem bírtuk nézni, csőre töltöttük fegyverünket, és átlőttünk a tűz irányába. Ugyanakkor hallottuk azt, hogy Szécsénykovácsi községben lövöldöznek. Közben mi is átmentünk a túlsó partra, és kb. ½ félórát tartózkodtunk a túlsó parton, és ez alatt az idő alatt az átköltözés már nyugodtabban folyt, mert a szlovák határőrök bemeneültek a faluba.

½ órai ott tartózkodás után visszajöttünk az innesső partra, s mivel láttuk azt, hogy a lakosság nyugodtan szállíthatja ingóságait, bevonultunk Hugyag községbe, ahol bementünk a rendőrpihenő helyiségébe, hogy megnézzük, be van-e fűtve. Miután erről meggyőződöttünk, kimentünk portyázni a községbe, ahonnan kb. ½ 12 órakor bevonultunk a pihenőbe. Reggel 6 órakor folytattuk utunkat, és 24-én este 18 órakor bevonultunk.

A történeteket a járőrvezető bajtárs jelentette az őrsparancsnoknak, aki azt az utasítást adta, hogy tegyük meg irányába jelentésünket.

Hogy miért mentünk át, és miért lőttünk át szlovák területre, azzal indoklom, hogy mint demokratikus magyar rendőrök nem bírtuk elviselni, hogy úgy bánjanak a szlovákok magyar testvéreinkkel, mint ahogy azt szemünk láttára tették, mert azt a legnagyobb embertelenségnek tartom, a demokráciával össze nem egyeztethető az, hogy emberek ezreit 20-22 fokos hidegben szétszórják, szétszakítsák családjaiktól csak azért, hogy azokat deportálják, vagy menekülésre kényszerítsék, csak azért, mert magyarok.

Más egyebet előadni nem kívánok.

A jegyzőkönyv helyesen van felvéve, s vallomásomat helyesen tartalmazza, mely felolvasás után h. h. aláíratott.

k. m. f.

Jegyzőkönyvvezető:
Török János
rendőrfőhadnagy,
vm. őrsz[emélyzet] f[elügyel]ő

Kihallgatás vezető:
Solymár János
próbarendőr
Jancsi László

Pótlólag előadom, hogy a szlovákok felé a torkolatú irányába úgy bajtársam, mint én egy-egy lövést adtunk le. Az őrsre beérkezve ezt is jelentettük az őrsparancsnokunknak.

Mást előadni nem kívánok.

A pótlólag felvett jegyzőkönyv vallomásomat helyesen tartalmazza, s az felolvasás után h. h. aláíratott.

k. m. f.

Jegyzőkönyvvezető:
Török János
rendőrfőhadnagy,

Kihallgatás vezető:
Solymár János
próbarendőr
vm. őrsz.fő.
Jancsi László

Jelzet: MOL XIX-B-10-1947-IV/12-105. folyószám, 4. doboz - A dokumentum fotómásolatát közöljük.

Nyomtatványok szlovákiai magyarok részére

a.

A csehszlovák-magyar lakosságcsere egyezmény értelmében áttelepítésre kötelezett személy igazolványa

1700 1946/37

Pán

Ludovit Gábri[?] [Gábri Lajos] úrnak,
Rd.hl i.

Igazolvány.

Igazolom, hogy Ön a Csehszlovákiából áttelepítésre kijelölt magyar nemzetiségű személyeknek a csehszlovák kormány által a magyar kormánynak 1946. augusztus 26-án átnyújtott névjegyzékében szerepel és ennek alapján a csehszlovák-magyar Vegyesbizottság VII. sz. véghatározata értelmében magyar konzuli jogvédelemben részesül.

Igazolom továbbá, hogy a csehszlovák-magyar Vegyesbizottság VII. sz. véghatározata az Ön számára tényleges áttelepítése napjáig a következő különleges jogi helyzetet biztosítja:

1. Az áttelepülő f. évi július hó 8-tól mentesül a katonai szolgálattal kapcsolatos minden kötelezettségtől.
2. Az áttelepülő f. évi augusztus hó 26-tól semmiféle adót, szolgáltatást és illetéket, illetve egyéb pénzügyi természetű közjogi kötelezettséget teljesíteni nem köteles. Az áttelepülő semmiféle módon nem vonható felelősségre azért, hogy fenti kötelezettségének eddig eleget nem tett, tehát eddigi adótartozásaiért sem.
3. A Csehszlovákiából Magyarországra kitelepítésre kijelölt személy ingó vagyona fölött szabadon rendelkezik.

Felhívom figyelmét arra, hogy a csehszlovák kormány a lakosságcsere-egyezményhez csatolt jegyzőkönyv VII. bek. értelmében kötelezte magát, hogy a vagyonekhoz intézkedések végrehajtását felfüggeszti, az idézett jegyzőkönyv VIII. bek. szerint létminimumot biztosító segélyt folyósít az állásukból elbocsátott volt közalkalmazottaknak, a IX. bek. szerint pedig a csehszlovák kormány kötelezte magát az 1945. október 25-iki határozata pontos végrehajtására, amely magyarokat illetően a 108/45 Sb. elnöki dekrétum végrehajtását felfüggeszti. E kötelezettség vállalása óta, tehát 1946. február 27-e óta csehszlovákiai magyar tulajdonát, vagy tulajdonrészét a 108/45. Sb. elnöki dekrétum, vagy más törvényes rendelkezés alapján sem elkobozni, sem zár alá venni nem lehet, tehát „národný správca” sem rendelhető ki, viszont kérheti a nemzeti felügyelőség azonnali megszüntetését és elszámoltatását.

Felszólítom, hogy amennyiben személyét bárminemű joghátrány érné, ezt haladéktalanul jelentse hivatalomnak, hogy a hatósági közegek egyezményesértő eljárását a csehszlovák külügyminisztériumnak, továbbá kormánynak jogorvoslat céljából azonnal tudomására hozzam.

Dr. Wagner Ferenc sk.
magyar meghatalmazott

Pozsony, 1946. okt. 8-án.

Jelzet: MOL XIX-B-10-1947-408. folyószám, 6. doboz - Az igazolvány kétnyelvű fotómásolatát mellékeljük.

b.

Hirdetmény a csehszlovákiai magyarok kötelező munkaszolgálatáról

Polgárok!

A háborús károk helyreállítása, főleg pedig népünk szociális helyzetének megjavítása érdekében, kormányunk az 1945. évi 88. számú elnöki dekrétum alapján - kétéves terve keretén belül - elrendelte az ország összlakosságára a kötelező munkaszolgálatot.

Ezen kötelezettség Önöket is, mint leendő egyenjogú állampolgárokat terheli és helyenvaló, hogy az országépítés munkájában mindnyájunk jólétének biztosítása érdekében részüket kivegyék.

Ennek alapján országunk cseh területein - ahol legnagyobb a munkáshiány - lesznek munkába állítva. Anyagi kárt nem fognak szenvedni, és új munkahelyükön sokkal előnyösebb anyagi és kulturális viszonyok közé kerülnek, mint eddigi lakhelyükön éltek.

A kötelező munkaszolgálat időtartama 1 év, s hogy munkahelyükre családostól lesznek kirendelve, történik ez saját szociális érdekükben, hogy családjukkal együtt legyenek, és keresetüket, amely lényegesen előnyösebb, mint eddigi jövedelmük, közösen, és feltétlen megelégedésükre hasznosíthatják.

Jövedelmeik főbb pontjai a „Pridelovaci v ýmerben” bennfoglaltatnak, és minden igénybevett munkaerő egyenként az ott felsoroltakat hiánytalanul kapja. Érdekeik legcsekélyebb megsértése esetén forduljanak az ott illetékes hatóságokhoz bizalommal, és panaszai azonnal orvosolva lesznek, annál is inkább, mert kormányunk szigorúan súlyt helyez arra, hogy dolgozó polgárai megelégedését bírja, ami a munkakedv fokozását is hozza magával.

Kormányunk igazságos jószándékáról új lakhelyükön meg fognak győződni, és ezért semmilyen ellenséges propagandának ne higgyenek.

Jelzet: MOL XIX-B-10-1947-IV/12-402. folyószám, 6. doboz

Címkék:

[kisebbség](#) ^[4]

[Csehszlovákia](#) ^[5]

[békeszerződés](#) ^[6]

[Párizsi béke](#) ^[7]

[kitelepítés](#) ^[8]

[lakosságcsere](#) ^[9]

[deportálás](#) ^[10]

Kiadás: 7. évfolyam (2007) 6. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/a_tanuk_beszelnek.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/politika/a_tanuk_beszelnek.html

[2] https://www.archivnet.hu/././galeria_pop.php%3Fga_id%3D48

[3] https://www.archivnet.hu/./tiny_mce/jscripts/tiny_mce/plugins/paste/blank.htm%23_ftn1

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/kisebbsseg>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/csehszlovakia>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/bekeszerzodes>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/parizsi-beke>

[8] <https://www.archivnet.hu/cimkek/kitelepités>

[9] <https://www.archivnet.hu/cimkek/lakossagcsere>

[10] <https://www.archivnet.hu/cimkek/deportálás>